

POSTANOWIENIE

Dnia 26 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczak

w sprawie z powództwa H. W.

przeciwko G. spółce z o.o. w N.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 26 kwietnia 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w R.

z dnia 12 kwietnia 2018 r., sygn. akt VI Ga [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującego od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca H. W. powołała się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Wskazała, że zaskarżony wyrok został wydany w oczywistej sprzeczności z jednolitą i ugruntowaną wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa. Naruszonych zostało, jej zdaniem, szereg przepisów natury procesowej. Sądy pierwszej i drugiej instancji nie odniosły się do tego, że w okolicznościach sprawy nakaz zapłaty nie powinien zostać wydany, a Sąd drugiej instancji - zdaniem powódki - powinien uchylić zaskarżony apelacją wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania ze względu na nierozpoznanie istoty sprawy (art. 386 § 4 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej zakłada, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka w szczególności istnieje wtedy, gdy bez wątpienia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się skarżący, lub gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zarzuty oczywiście uzasadniają zasadność wniesionego

środka zaskarżenia. Oczywiste jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52 i z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156).

Bliższa analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwalała na stwierdzenie, by była ona - w przedstawionym rozumieniu - oczywiście uzasadniona.

Powódka nie wykazała, aby wydane rozstrzygnięcie kolidowało z jednolitą i ugruntowaną wykładnią prawa, nie wskazała również żadnego konkretnego przepisu prawa, o którego wykładnię miałoby chodzić. Kwestia wadliwego - w ocenie powódki - wydania nakazu zapłaty nie mogła służyć wykazaniu oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, zważywszy, że skarga ta jest środkiem zaskarżenia przysługującym od wyroków sądu drugiej instancji, nie zaś od orzeczeń zapadających w pierwszej instancji (art. 398¹ § 1 k.p.c.). Ponadto, zgodnie z art. 484¹ k.p.c. rozpoznanie sprawy w postępowaniu nakazowym zależy od woli powoda, której wyrazem jest wniosek złożony w pozwie. Z materiału sprawy wynikało, że powódka wniosek taki złożyła, a sąd pierwszej instancji - w ramach badania podstaw do wydania nakazu zapłaty prowadzonego *ex parte*, bez udziału drugiej strony postępowania – wniosek ten uwzględnił.

Ewentualne niedostrzeżenie braku podstaw do wydania nakazu zapłaty przez sąd pierwszej instancji i związane z nim pominięcie alternatywnej kwalifikacji prawnej żądania nie może być też oceniane w kategoriach nierozpoznania istoty sprawy, umożliwiającego sądowi drugiej instancji wydanie wyroku kasatoryjnego na podstawie art. 386 § 4 k.p.c.

Niezależnie od tego należało zauważyć, że możliwość uwzględnienia powództwa w postępowaniu nakazowym na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu, jeżeli na skutek zarzutów okazuje się, iż przedłożone przez powoda dokumenty dotyczące stosunku umownego nie

uzasadniają uwzględnienia powództwa, była już przedmiotem rozważań w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W judykaturze tej podkreślono konieczność rygorystycznego podejścia do tego zagadnienia, co wiąże się z wyjątkowym charakterem postępowania nakazowego i immanentnymi dla niego obostrzeniami, które nie pozwalają na zasądzenie należności w postępowaniu nakazowym, jeżeli nie jest ona udowodniona dokumentem stanowiącym podstawę żądania wydania nakazu zapłaty (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2010 r., I CSK 64/10, niepubl. i z dnia 12 maja 2016 r., I CSK 242/15, niepubl., a także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2000 r., I CKN 1120/98, OSNC 2001, nr 3, poz. 44). Rygoryzm ten jest uzasadniony, mając na względzie, że rozpoznanie sprawy w postępowaniu nakazowym zależy od woli powoda, a wola taka wiąże się ze zgodą nie tylko na walory wiążące się z tym postępowaniem z punktu widzenia wierzyciela, lecz także na związane z nim rygory i obostrzenia. W orzecznictwie dostrzega się również, że dochodzenie roszczenia na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu może wymagać innych twierdzeń faktycznych i dowodów niż w przypadku odpowiedzialności kontraktowej, zważywszy na konieczność wykazania wartości wzbogacenia aktualnej na dzień wyrokowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 1998 r., I CKN 522/97, OSNC 1998, nr 11, poz. 176 i z dnia 1 grudnia 2010 r., I CSK 64/10).

W tym stanie rzeczy, argumentacja zawarta we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwalała uznać, by stanowisko wyrażone w zaskarżonym wyroku było wadliwe w stopniu ewidentnym i oczywistym, co stanowi założenie przyczyny kasacyjnej unormowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. i art. 98 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.